

Resolucija I. nacionalnega kongresa za zaščito otrok

od 2.—5. X. 1955 v Beogradu

I. nacionalni kongres za zaščito otrok je na osnovi poročil in diskusij pretresal zamotana vprašanja zdravstvene zaščite otrok, obravnaval sodobna vprašanja s tega področja in dal perspektive za nadaljnje delo pri njih reševanju.

Vse težave, ki jih je naša dežela prebredla v preteklosti, neenakost razmer, v katerih so živeli posamezni naši kraji, vojna pustošenja, napor za obnovo in industrializacijo naše dežele — vse to se je kazalo in se še danes kaže na zdravstvenem stanju naših otrok in mladine.

Obenem pa je Kongres ugotovil tudi, da je nagli tempo v razvoju naše dežele, da so desetletno delo in napor naših delovnih ljudi že pripomogli, da se je izboljšalo zdravstveno stanje otrok in da se ustvarjajo vse boljši in ugodnejši pogoji za njihovo življenje.

Veliki napor požitvovalnih delavcev za uveljavljanje naprednih načel, ki jih je proglasila naša družbena skupnost za zaščito otrok in družine, postopoma, pač glede na splošne, kulturne in gospodarske razmere posameznih krajev, že danes kažejo pomembne uspehe. Rezultati dosedanjega dela, prikazani na Kongresu, nas navdajajo z zaupanjem, da bomo še naprej uspešno nadaljevali z delom na tem področju, za splošno izboljšanje zdravstvenega stanja in znižanje otroške umrljivosti v celoti. Kongres poudarja, da je treba združiti vse sile in s koordiniranimi napor dalje reševati vprašanja otroške zaščite.

Prav tako opozarja Kongres na potrebo vzajemne pomoči in živahnije izmenjave izkušenj med našimi ustanovami, organizacijami in kadri na tem delovnem področju.

Nadaljnje dviganje življenjskega standarda, stanovanjska in komunalna izgradnja, razvoj kmetijstva in lahke industrije, vse to bo nudilo boljše pogoje in možnosti za nadaljnji razvoj splošne in zdravstvene zaščite otrok. Podatki, predloženi na Kongresu, so pokazali, da se zdravstveno stanje naših otrok lahko izboljša tudi v sedanjih materialnih, gospodarskih in kulturnih razmerah, če s posebnimi ukrepi in službo, prilagojeno pogojem in možnostim posameznih krajev, vztrajno delamo za razvoj otroške zaščite.

Številna vprašanja in mnenja, poudarjena med zasedanjem Kongresa, so rezultat in dokaz plodnega dela in razmotrivanja o vrsti problemov s strani tisočernih delavcev, ki delajo na tem področju v strokovni službi, državni upravi, po ustanovah in družbenih organizacijah, v sistemu našega družbenega upravljanja.

Kongres podčrtava, da bo treba v občinskem, okrajnem, republiškem in zveznem merilu izvesti vrsto ukrepov zakonodajnega, vzgojnega in pridobitnega značaja, ki bodo pripomogli k zdravstvenemu napredku otrok in razvoju otroške zaščite.

Da bi se problemi in predlogi, ki so bili stavljeni na Kongresu, lahko čim temeljiteje proučili in obdelali, da bi vse izkušnje bile dostopne najširšim krogom delavcev v otroški zaščiti, da bi se za reševanje posameznih problemov lahko izvedli odredeni ukrepi, zato sklene Kongres

u s t a n o v i t i

Odbor I. nacionalnega kongresa za zaščito otrok z nalogo:

1. da izda kongresno gradivo in na ta način omogoči, da bo dostopno vsem organom samoupravljanja in družbenim organizacijam, ki se pečajo s temi vprašanji, kakor tudi vsem posameznikom, ki se zanimajo za to delo;

2. da z raznimi oblikami propagande razširi pozitivne izkušnje, prikazane na Kongresu, in opozori na vprašanja, ki jih je poudaril Kongres;

3. da na osnovi kongresnega gradiva izdela konkretne predloge zveznemu in republiškim izvršnim svetom, Zvezni in republiškim ljudskim skupščinam za izdajo zakonskih predpisov ali odreditev drugih ukrepov za reševanje posameznih problemov otroške zaščite;

4. da priporoči metode dela pri reševanju posameznih problemov družbenih organizacij;

5. da probleme, ki jih je še nadalje treba stalno in sistematično proučevati, loči od problemov, ki jih je treba še razčistiti, in da znanstvenim in strokovnim organizacijam predlaga, da prevzamejo to delo;

6. da na osnovi celotnega kongresnega gradiva priporoči občinam in okrajem, naj izdelajo perspektivne okvirne načrte svojega dela za razvoj otroške zaščite, načrte, ki jih bodo ostvarili po svojih možnostih, kakor tudi da priporoči minimalne oblike otroške zaščite, izvedljive v naših današnjih razmerah;

7. Kongres naloži odboru dolžnost, da v enem letu izvrši te naloge in da z rezultati svojega dela seznanji vse udeležence Kongresa in javnost.

Kongres naloži odboru dolžnost, da pri izvršitvi naštetih nalog posveti veliko pozornost zlasti problemu razvoja otroških ustanov, usposabljanju strokovnega, posebno srednjega kadra, reševanju problemov glede finansiranja ustanov, zagotovitvi stalnih sredstev za Fond otroške zaščite, izboljšanju prehrane, organiziranju stalnih kuhinj, stalnih otroških letovanj, zagotovitvi prostorov za telesno vzgojo otrok in mladine, razvijanju najrazličnejših oblik zdravstvenega prosvetljevanja.

I. nacionalni kongres za zaščito otrok poziva vse družbene organizacije, strokovne in družbene delavce, vse državljane, zlasti pa starše, da še dalje na temelju dosedanjih pozitivnih izkušenj sodelujejo pri reševanju številnih problemov, poudarjenih na Kongresu, in da doprinesejo svoj delež k splošnim prizadevanjem naših delovnih ljudi in organov ljudske oblasti, da se v naši socialistični skupnosti ustvarijo boljši pogoji za napredek našega podmladka.

Sklepi I. komisije

Glede zdravstvenega stanja naših otrok in mladine je v primeri s predvojnimi leti ugotovljen nedvomen napredek, kar se tiče razvoja in rasti.

Toda obolevanje naših otrok še vedno pomeni težak problem, s katerim se borijo vse naše republike, najbolj pa republike z najnižjim življenjskim standardom in najnižjo stopnjo zdravstvene prosvetljenosti.

Med boleznimi, za katerimi mnogo obolevajo naši dojenčki, je zlasti treba poudariti prehrabne in prebavne motnje ter obolenja dihal.

Ravno tako je treba naglasiti tudi veliko pogostnost kožnih obolenj, zlasti pri novorojenčkih, kar najzgovorneje priča o nizki stopnji higiene v okolici novorojenčka.

Primer onih naših krajev, kjer so pri dojenčkih in malih otrocih znatno znižali pogostnost obolenj na prebavnih organih, kaže, da se da veliko storiti za znižanje teh obolenj.

Poudariti je treba nenavadno veliko število zobnih okvar pri šolskih otrocih.

Prav tako je treba pri naši šolski mladini naglasiti problem tuberkuloznih obolenj. To vprašanje je treba premotrivati zlasti z epidemiološkega vidika, t. j. zaradi velikih možnosti okuževanja učencev.

Pred očmi je treba imeti tudi tista obolenja, ki neposredno ne ogrožajo življenja in ki po uradnih statistikah niso tako razširjena. Med ta obolenja spada rahitis, prav tako pa spadajo semkaj tudi črevesni zajedavci.

Umrljivost otrok, zlasti dojenčkov, je problem, ki nas mora navdajati s skrbjo, če pomislimo, da je naša dežela med tistimi redkimi deželami sveta, kjer umrljivost dojenčkov presega 10% od vseh živorojenih, medtem ko je umrljivost v večini drugih dežel po svetu globoko pod tem številom.

Razen vseh občedruženih ukrepov, ki vodijo k dvigu življenjskega standarda delovnih ljudi in k dvigu njihove kulturne ravni, sklene komisija v zvezi z omenjenimi problemi sledeče:

1. Nadaljevati in še bolj razširiti delo vseh činiteljev za široko zdravstveno prosvetljevanje in to s sistematičnim razvijanjem higienskih navad, preko šol, zlasti onih, ki vzgajajo bodoče vzgojitelje, preko zdravstvenoprosvetnih tečajev, tečajev za domače gospodarstvo, preko raznih seminarjev, predavanj, konkretnega dela s posamezniki, preko filma, založniške dejavnosti itd., vnašajoč v vse to več sistema in koordinacije. Veliko vlogo v tem morajo odigrati vse zdravstvene ustanove, šole, otroške ustanove, vse družbene organizacije, posebno pa družbeni in zdravstveni delavci.

2. Zaradi spremembe in zboljšanja prehrane, ki po svoji sestavi ne ustreza starostni dobi otrok in njih pravilnemu razvoju, je razen pospeševanja kmetijstva, kar se bo pokazalo v izboljšanju življenjskih razmer, potrebno razviti prosvetno delo za pravilno prehrano otrok, ker je nepravilni prehrani vzrok predvsem neznanje.

Komisija poudarja pomanjkanje mleka v prehrani otrok, zlasti po nekaterih krajih in mestih, in je mnenja, da bodo potrebni posebni gospodarski in vzgojni ukrepi, da se omogoči boljša preskrba mest in industrijskih središč z mlekom, zlasti ker smo okoriščajoč se tudi s pomočjo UNICEF (t. j. Mednarodnega sklada Združenih narodov za nujno pomoč otrokom) že dosegli znatne uspehe v izgradnji mlekarske industrije. Ravno tako opozarja komisija na potrebo odločnejše borbe proti alkoholizmu in prizadevanja za obilnejše, pravilnejše in umnejše izkoriščanje sadja, da bi ga otroci imeli po vseh krajih in v vsakem letnem času.

Šolske kuhinje, ki naj pripomorejo k izboljšanju prehrane naših otrok, je treba postopoma razvijati po materialnih možnostih in potrebah, zlasti v mestih in industrijskih naseljih. Z dajanjem dopolnilnih obrokov je treba postopoma po materialnih možnostih zjeti slehernega otroka. Šolske kuhinje morajo odigrati veliko vlogo tudi v spremembi prehrabnih navad.

3. Komisija zlasti podčrtava, da je šola pomemben činitelj v razvijanju otroške zdravstvene zaščite. Šolski odbori z društvi prijateljev mladine in podmladkom Rdečega križa lahko ob pomoči zdravstvene službe in zdravstvenih delavcev, glede na bodoče stalno večanje šolskih prostorov in zboljšše-

vanje pogojev na šolah, odigrajo veliko vlogo v skrbi za zdravje otrok: z ustanavljanjem šolskih kuhinj, organiziranjem letovišč, organiziranjem šolskih pregledov, vzgojnim delom z učenci itd.

4. Osnovni pogoj za zdravje in telesni razvoj otrok in mladine pa je, da posvetimo veliko pozornost pospeševanju telesne vzgoje pri otrocih in mladini. Zato je potrebno, da se borimo za povečanje prostorov, za množično razvijanje telesne vzgoje kakor tudi za vzgajanje zadevnih kadrov.

5. Komisija je ugotovila, da je reševanje zdravstvenih problemov nujno v zvezi z nekaterimi socialnimi problemi. Zaradi tega je potrebna večja povezanost med socialnim, zdravstvenim in vzgojnim delom. Poleg skupne akcije strokovnih in družbenih delavcev, ki se uveljavlja zlasti v društvi prijateljev mladine, je komisija mnenja, da je v komuni treba izoblikovati samoupravne organe, ki bodo ta problem zajeli v celoti. Možnosti za to so dane z zakonom o ljudskih odborih, ki omogoča ustanavljanje raznih svetov in po katerem se po občinah že ustanavljajo sveti za zaščito mater in otrok, sveti za skrbništvo ter skrb za družino. Glede na razvoj zaščite in glede na probleme, ki se pojavljajo, je treba najti ustrezno obliko za ostvaritev take enotnosti v komuni.

Komisija podčrtava vso ostrino problema, kot je nerešeno financiranje vseh socialnih ustanov za otroke, in osvoji načelo, da morajo starši obvezno doprinalati k vzdrževanju svojih otrok in to sorazmerno po materialnih možnostih in ob dotaciji družbene skupnosti.

Komisija podčrta potrebo, da se še povečajo fondi za otroško zaščito po občinah, okrajih in republikah.

Sklepi II. komisije

Ustanove za socialno-zdravstveno zaščito mater in otrok

Ustanovam za zaščito mater in otrok, čeprav so maloštevilne, je z njihovim dosedanjim delom uspelo, da so tako pri ljudski oblasti kakor tudi pri ljudstvu samem razvile zanimanje za svojo dejavnost in je za njih nadaljnje ustanavljanje in napredek splošno razpoloženje ugodno.

Ustanove za zaščito mater in otrok so po svojih funkcionalnih nalogah različne in se v njihovi nadaljnji perspektivi kaže precej različna in svojevrstna problematika.

I.

Za zdravstveni napredek mater in otrok so tudi do sedaj bili doseženi manjši ali večji uspehi po zaslugi razmeroma široke mreže posvetovalnic za matere in otroke. Te ustanove morajo torej še nadalje ostati množična institucija kot pionirska delovna edinica, ki gre tudi v najoddaljenejša kraja in razvija s svojim delom mnogostrane oblike zdravstvenega prosvetljevanja in zdravstvene zaščite mater in otrok. Koder te ustanove še ne morejo biti specialno urejene, tam se ustanovijo kot začasno organizirano delo pod vodstvom pristojnega teritorialnega dispanzerja. Metode dela (odhod ekip ali stalno delo, poverjeno sestram in bobicam) bodo odvisne pač od pogojev in razmer v posameznih krajih naše dežele.

Dispanzerji za zaščito mater in otrok kot više organizirane edinice, opremljene boljše ali slabše, so podlaga za kvalitetno višje, dobro organizirano delo. Njihovo dosedanje delo je trpelo zaradi pretežno ambulantne metode dela in je v bodoče treba doseči, da se vsebina dispanzerskega dela preusmeri v smislu osnovne funkcije preventivne socialno-zdravstvene ustanove.

Zlasti si je treba prizadevati, da se pri pospeševanju zdravja mater in otrok doseže funkcionalna enotnost in se daje prednost ozkemu sodelovanju in povezanosti vseh dosedanjih ustanov, kot otroških dispanzerjev, dispanzerjev za žene, šolskih poliklinik in dispanzerjev, ki pogosto delajo povsem ločeno. Treba je zagotoviti učinkovito strokovno kontrolo in izpopolnjevati metodo strokovnega dela v teh ustanovah.

Koder za dobro delo posvetovalnice še ni mogoče zagotoviti pomoči ustreznega dispanzerja, se bodo te ustanove oslanjale na zdravstvene ustanove svojega terena, ki jim morajo nuditi vso razpoložljivo pomoč.

Ker so posvetovalnice in dispanzerji ustanove preventivnega značaja, je treba doseči, da tudi higieniški zavodi in inštituti za zdravstveno zaščito podmladka vključijo med svoje naloge skrb za razvoj in napredek teh ustanov.

Zlasti se poudarja, da je treba tem ustanovam omogočiti, da razvijejo patronažno službo.

Ravno tako se za ureditev teh vprašanj smatra za potrebno vsaj osnovna zakonodaja, ki bi regulirala ustanavljanje in delo teh ustanov.

II.

Število ustanov, ki imajo na skrbi otroke zaposlenih staršev, je v poslednjih nekaj letih manjše, medtem ko se je število prizadetih roditeljev, zlasti mater, povečalo.

Socialna struktura otrok v njih ne kaže prioritete nastanitve. V današnji etapi se določanje prioritete še vedno smatra za nujno potrebno.

Razen potreb, da se mreža teh ustanov izpopolnjuje še naprej, obstoji tudi vrsta problemov, ki jih je treba upoštevati pri določanju nadaljnje perspektive teh ustanov. Kot najbolj pereči se poudarjajo tile problemi:

1. Materialno stanje obstoječih ustanov ni rešeno tako, da bi bilo urejeno osnovno vprašanje prioritete pri nastanitvi otrok, ker so cene oskrbnini v veliki meri nezmogljive za te družine, zlasti pa za matere samohranilke, ki jim je najbolj potrebno dati otroka v oskrbo. Zaradi tega je treba pri organih ljudske oblasti zagotoviti materialno pomoč v kakršni koli obliki.

2. Delovni čas teh ustanov je treba prilagoditi potrebam delovnih mater. Zlasti poudarjajo to zahtevo matere, ki so v službi na pošti, pri železnici, mestnem prometu, v gostinstvu, trgovinah ipd.

3. Ponovno se poudarja, kako potrebne so — zdaj še dokaj redke in maloštevilne — ustanove za zaščito šolskih otrok zaposlenih mater. Razen tega se poudarja potreba, da se razširi zaščita teh otrok tudi v drugih oblikah, tako da se jim omogoči igra in konstruktivna zabava v času izven šole.

4. Prav tako se podčrtava tudi potreba po večji kontroli zdravstvene službe nad temi ustanovami.

5. Še dalje je potrebna poglobljena skrb za uvajanje pedagoškega dela v otroških jaslih.

III.

Domovi za dojenčke in male otroke se po svoji problematiki razlikujejo od ostalih ustanov. Zdravstvena zaščita otrok, nastanjenih po teh ustanovah, je zadovoljiva.

Splošno mnenje je, da bi jih glede na njihovo dosedanjo vlogo ne bilo treba povečati razen iz specialnih razlogov v nekaterih krajih naše dežele. Nasprotno, dobiti morajo značaj ustanov za sprejemanje dojenčkov in malih otrok zaradi določenih socialno-zdravstvenih indikacij, njihova osnovna naloga pa je, da si prizadevajo, da čimprej najdejo za otroka ustrezno nastanitev v družini, v svesti si sodobnih načel o učinkoviti skrbi za harmoničen razvoj otroka.

Glede na tako funkcijo teh ustanov se poudarja potreba, da se v njih zaposle socialni delavci.

Podrobnejšo obdelavo metode dela za napredek teh ustanov je prepustiti konferencam na tem področju zainteresiranih delavcev.

IV.

Šolske in mlečne kuhinje kot ustanove za napredek splošnega zdravstvenega stanja šolskih otrok pri nas še vedno niso dobile tistega širokega značaja, ki jim gre.

To velja tudi za mrežo **ustanov za letovanje in okrevanje otrok**.

Ene kakor druge so uspevale, ko so sredstva za njih ustanavljanje in širjenje bila v pretežni meri zagotovljena pri osrednjih organih ljudske oblasti. Zaradi dolge prakse takega dela se pri krajevnih organih oblasti tudi niso razvili naravni interesi zanje.

V zadnjem času se poudarja intenzivnejše angažiranje zavoda za socialno zavarovanje, da se znova poveča število otrok, ki gredo na letovanje in okrevanje.

Nadaljnja prizadevanja se morajo razvijati v smeri večjega zanimanja ljudstva za te ustanove kakor tudi iskanja možnosti za materialne olajšave onim staršem, ki navzlic očitni potrebi ne morejo svojemu otroku zagotoviti te oblike zdravstvene rekreacije.

V.

V pogledu **otroških domov in otroških ustanov** ostanejo potrebe nespremenjene. Kar je v nadaljnjem prizadevanju treba pri teh ustanovah doseči, je predvsem to, da se ustanove približajo atmosferi družinskega življenja, kolikor je to največ mogoče.

VI.

Specialne ustanove, zlasti v nekaterih krajih naše dežele, so daleč pod minimalnimi potrebami. Sleherna aktivnost v širjenju mreže teh ustanov bo doprinesla k učinkovitemu reševanju otrok s psiho-fizičnimi razvojnimi mot-

njami. Ustanove za zaščito mater in otrok imajo danes še mnogo materialnih problemov in je v tej smeri stalno imeti na skrbi njih reševanje.

Za splošni razvoj mreže teh ustanov je treba dovoliti vse mogoče oblike organizirane skrbi za otvarjanje novih ustanov, pa naj bodo to republiške, lokalne ali interkomunalne ustanove.

Sklepi III. komisije

(Kadri)

Zakonodaja o zaščiti matere in otroka v vsej širini, toda v skladu z dejanskimi potrebami otrok in mladine, je mogoče uveljaviti samo ob zadostnem številu profesionalnih in prostovoljnih kadrov vseh profilov.

Čeprav se je od osvoboditve dalje mnogo storilo za izobrazbo kadrov, vendar jih v večji ali manjši meri še vedno primanjkuje v vseh republikah. Zlasti pa vzbuja zaskrbljenost nesorazmerje med visoko kvalificiranimi kadri in šolami za njih usposabljanje.

Ker je proces zaščite matere in otroka precej kompliciran in zamotan, zato tudi vprašanje kadrov ni enostavno in se ne da rešiti v kratkem času. Za to je potrebno sistematično in dolgotrajno delo.

Kakor potrebe otrok in možnosti za njih zadovoljitev niso po vseh krajih dežele enake, tako se tudi vprašanje usposabljanja kadrov ne more obravnavati na vseh področjih enako, temveč ga je treba prilagoditi dejanskim možnostim in potrebam.

Usposabljanje kadrov, zlasti srednjih, na katerih sloni zaščita matere in otroka, mora biti osnovna naloga komune, okraja in republike kakor tudi posameznih ustanov, ki so jim ti kadri potrebni in ki lahko na temelju zakona o štipendiranju na široki osnovi šolajo potrebno število kadrov in jih obvežejo, da določeno dobo službujejo na njihovem terenu.

Za izpolnitev vseh nalog, postavljenih na tem Kongresu, je treba stimulirati zlasti kadre naslednjih profilov: babice, otroške negovalke, patronažne medicinske sestre. Poleg teh zdravstvenih kadrov pa je treba usposablјati tudi druge kadre za delo pri zaščiti matere in otroka, in to so: socialni delavci, zlasti za patronažno socialno delo v družbenem skrbništvu, kadri za vzgojo — posebno vzgojitelji za predšolske otroke, vzgojitelji za otroke do treh let, vzgojitelji na ustanovah za izvenšolsko vzgojo (domovi, internati, otroški vrtci itd.), kvalificirani otroški psihologi, pedagogi za telesno vzgojo, defektologi in drugi.

Vsem tem kadrom, zlasti pa bobicam, otroškim negovalkam in otroškim medicinskim sestram je treba zagotoviti najmanj »Status srednjih medicinskih kadrov« in to s šolanjem v ustreznih srednjih strokovnih šolah. Sedanjim kadrom, ki nimajo ustrezne šolske izobrazbe, pa je omogočiti dopolnilno šolanje ali jim za kvalifikacijo priznati dolgoletni strokovni delovni staž.

Pri usposabljanju višjih zdravstvenih kadrov za zaščito matere in otroka je treba gledati, da se ti kadri formirajo v socialno-medicinski, ne pa izključno v klinični smeri.

V večji meri nego doslej je začeti z usposabljanjem otroških kirurgov, otroških ortopedov, nevropsihiatrov, otroških otolaringologov, otroških stomatologov, otroških šolskih zdravnikov itd.

Šole za vse te kadre morajo biti delovne šole, v katerih se posveča posebna važnost praktičnemu delu.

Glede na zamotane in obsežne naloge v zdravstveni zaščiti matere in otroka in glede na pomanjkanje strokovnih kadrov je nujno potrebno s pomočjo raznih tečajev in seminarjev stalno in sistematično usposablјati in izobraževati zdravstvene aktiviste in prostovoljne socialne delavce ter jih v pomoč dodeljevati strokovnim profesionalnim delavcem.

Sklepi IV. komisije

(Vloga družbenih organizacij)

Razvoj družbenega upravljanja v zdravstvenih, socialnih in prosvetnih ustanovah, v svetih državljanov pri ljudskih odborih omogoča družbenim organizacijam in družbenim delavcem, da neposredno vplivajo na reševanje problemov v zaščiti družine sploh, zlasti pa matere in otroka.

Da bi delo družbenih organizacij bilo še bolj uspešno, se kaže potreba po ustanovitvi takega sveta pri komuni. Ta svet bi poleg ostalega koordiniral delo vseh družbenih organizacij pri zaščiti družine in kar najsmotrnejše izkoristil sredstva, ki jih mora skupnost pri današnji razvojni stopnji proizvodnih sil oddeliti za potrebe družine in otrok.

V zvezi s tem smatra komisija za potrebno:

1. Da družbene organizacije, zlasti pa Socialistična zveza, še nadalje vztrajno in sistematično vzgajajo in usposablјajo čim širši aktiv prostovoljnih družbenih delavcev, ki bodo v sodelovanju z organi komune, na zborih volivcev, v upravnih odborih zdravstvenih in socialnih ustanov, preko predavanj, posvetovanj, seminarjev itd. postavljali probleme v zaščiti družine in otrok in pomagali, da se ta vprašanja rešujejo skladno s prizadevanji socialistične dežele v skrbi za človeka. V tem smislu je treba razvijati tudi družbeno odgovornost aktivistov, ki kot predstavniki družbenih organizacij aktivno sodelujejo pri reševanju zdravstveno-socialnih problemov v organih družbenega upravljanja.

2. Preko najrazličnejših oblik zdravstvenega, gospodinjskega, pedagoškega in drugega prosvetlјevanja dvigati splošno in zdravstveno zavest ljudstva. Pri tem je treba posebno pažnjo posvečati dviganju zavesti matere in očeta o enakih obveznostih nasproti družini in otroku. Za izpolnitev te naloge lahko veliko store vse družbene organizacije kakor tudi ustanove, predvsem šole in Ljudska armada.

3. Potrebno je, da družbene organizacije, v okviru danih možnosti, dosežejo ustanovitev ustreznih ustanov, ki bodo družini pomagale vskladiti družbene in družinske obveznosti.

4. Posebno pa se poudarja, da morajo družbene organizacije pritegniti vso javnost k ustanavljanju fondov za povzdigo otroške zaščite, koder teh fondov ni, in skrbeti za dotok novih, zlasti stalnih materialnih sredstev za obstoječe fonde.

5. Ustanavljanje društev za otroško skrbstvo, z najrazličnejšimi programi dela, po vseh krajih, koder jih še ni — se nakazuje kot družbena potreba in hkrati tudi primerna oblika za pritegnitev državljanov in roditeljev k delu za zaščito in vzgojo otrok ter mladine sploh.